

6984

საქალაქი

საქართველო ეურნალი

მცირეფორმანთათვის

მარტი

№ 6.

1917 წ.

ქართული

საქართველოს
საზოგადოებრივი
საბჭოთაო

წელიწადი მკ-XIII.

№ 6.

მატი, 1917 წ.

წყნაობა

8185-7
წიგნი

შ ი ნ ა ა რ ს ი :

- I—წყნარად!—სურათი 1
- II—კრუხი, — ლექსი შიო შღვიმელისა 3
- III—აღდგენილი სიმართლე, — დ. ძეგამიძისა 5
- IV—ყოჩი-ვარდა, — ლექსი ი. ხუციშვილისა 13
- V—მელია და დათუნია, — (ხალხური ზღაპარი), ჩაწერილი სავლე
აბულაძისაგან 14
- VI—სამხეტეში, — მაიმუნის ნაამბობი, — თარგმანი ალ. მითაიშვილისა . . 17
- VII—გასართობი:— შარადა და სახუმარო გამოცანები 24

პ რ უ ხ ი

ოდით, მოდით, გამოფრინდით,
მომიჯარდით ერთად ვეკვლავ;
დავიჭირე, ვინც ნათელას
ბოსტნეული დახანელავ.

ერთი ხრის შავი ჭია,
და მეორე—ჭიაუელავ,
მესამე კი—ტან-ბუსუსავ,
მოკუნტული, ცხვირ-გიდელავ.

სტაფილო და კართოფილის
კვლევი ვეკვლავან შირში ვეკვლავ,
სადაც ნახავ,—კაი თავი
კადასჭრავ და კადაუელავ.

მოცქრიანდით, დანისკარტეთ
სიუძე-მკვდარი, სიუძე-ბნელავ,
შარშან მთელი ბოსტნეული
თურმე ამან მოინელავ.

თუ ჰატრონი დარჩა წელსაც
მარტო ჰურის ანაბარავ,

ნაწმენდს ვიღა გადაარჩენს,
როცა სარჩო არა კმარა.

შიშხილი რომ შეგვაწუხებს
და ვიწიფლებთ წარა-მარა,
დღეს ერთს დაგვკლავს, სვალ მეორეს
ან ნათელა და ან კმარა...

შენ, მამალო, მანდ რას დახტი,
ვეეუჩო და თაფბენტერა,
რასაც შეილებს ვეუბნები—
არა გწამს და არა გჯერა?!

მოდე ბოსტნებს დაუარე,
გამბბევი ერთხელ ეელი:
სომა სედავ—ალარ არის
მოცადინე მუშა სელი;

თორემ არც შენ დაგცილდება,
წაღდია თუ დანა მჭრელი,
მდულარეში მოექცევი,
ტვინ-შოკლე და ჭკუა-თხელი.

ფრთებ-გამღილი რომ დაჭევი
ბოსლის ბანს და მადალ ბაკებს,
ვინ გაუძლებს უნატრონოდ
ამოდენა ავაზაკებს?!...

შიო მღვიმელი

ადღგენილი სიძარტლე

ილიზე სინარულიძე სასამართლოს წევრად მსახურებდა ქალაქში და კარგ ჯამაგირს იღებდა; ამიტომ თავის შვილებს— ვასტანგსა და სარას— ფუფუნებაში ზრდიდა: მათ უოკელთვის ძვირფასი, კოსტად შეკერილი ტანისამოსი ეცვათ, კუჭატები და სძელი სილი მუღამ თავზე საურელად ჭქონდათ, სწავლისგან თავისუფალ დროს სხვა-და-სხვა სათამაშოებით ერთობოდნენ. მათ არ იცოდნენ, რა არის ნატკრა, რადგან უოკელი სურვილი უკმაყოფილდებოდათ.

როცა თბილი, მზიანი დღე გამოვიდოდა, ისინი ბაღიანში შედიოდნენ სათამაშოდ. გასართობები მათ ბევრი ჭქონდათ: სურათებიანი წიგნები, ბურთი, ტიკინი, რკალი, სასტოპი თოკი და სხვა. მათ თამაშობაში ხშირად აღშურდელი ქალიც იღებდა მონაწილეობას, რომლის მოვალეობას, წერაკითხვის სწავლების გარდა, ბავშვების გართობაც შეადგენდა.

ბაღის მწვანედ შედებილ მესერის გარედ სარდაფის სართულში მდგმური მრეცხავის შვილები თამაშობდნენ: კატო ტა-

ლახის კვრებს ასორსლებდა და კედლის ძირას მდებარე დად
სინ ქვაზე „კუპატებს“ აცხობდა; თომა ტალახისა და კენჭე-
ბისაგან ფანჯრებიან სახლს აშენებდა. მათ სხვა განართობე-
ბიც ჰქონდათ: თომას—ძველი წინდის ნარღვევის გორგალი,
რომელიც ბურთის მოვალეობას ასრულებდა, კატოს—ძონძე-
დასვეული ჩხირი, რომელიც მხოლოდ ბაგშვის ფანტაზიას
შეეძლო ტიკინად დაესახა.

ბატონი სინარულიძე, თუ სამსახურიდან კარკ გუნებაზე
დაბრუნდებოდა, ნასადილევს თავის შეუღლესთან ერთად ბაღ-
ჩაში შედიოდა და ორივენი ბაგშვებთან თამაშობდნენ. მაშინ
ვასტანგისა და სარას სინარულს საზღვარი არა ჰქონდა:
სირბილი, ბურთობა, სუტუშპლაობა ერთმანეთსა სცვლიდა.

მათ სიცილე-კასკასზე მრეცხავის შვილები თავიანთ სა-
თამაშოებს თავს ანებებდნენ და, ბაღჩის მესერს თავ-მიერდო-
ბილნი, ბედიერთა თამაშს შურით შეჭურებდნენ.

—მაშა რომ ომიდან დაბრუნდება, უნდა აი ამისთანა ბურ-
თი ვაუიღვინო,—სთქვა ერთხელ თომამ:—შესე, კატო, რა სი-
მაღლეზედა სტის!

—მე კი, სარას რომ ტიკინი აქვს, ისეთს ვაუიღვინებ;
რა ღამასი კულულები აქვს, სულ აბრეშუმს უგავს! როცა
სარა მას დასაძინებლად ძვლავზე გადაიწვენს სოღმე, თვა-
ლებს თავადა ჰხუტავს!

—კატო, აქ გამოიქეც, ნარგესი წელის გადაღვრას მიძ-
ველე!—მოისმა ღედის ხმა, რომელსაც ამ დროს თაბახიდან
სარგესი ამოეწურა.

—მოვალ, მოვალ!—გასძახა კატომ, მაგრამ ადგილიდან
კი არ დაიძრა: თითქოს მისი თავი მესერს შესწებებიაო, ისე
იყო გატაცებული სინარულიძიანთ ოჯახის თამაშობის შვე-
რით.

— არ გეხმის, კატო, შე მზე-ბნელო? მოესირე დროიბს კანუქორობა დედაბ.

დედის წვევლაბა და გავაფრების კილომ კატოზე იმოქმედა: მესერს მოსწედა და სარდაფისკენ გაექანა დედის სურვილის აღსასრულებლად.

— დედი, სარას რომ კუკი აქვს, იმისთანა მეც მიუიდე! ჰო, დედილო?!— შეესვეწა კატო, როცა ნარეცხი წელის გადაღვრას მოჩნა.

— შენ კი გაიხარე! დედაკაცს სხვისი სარეცხის რეცხვით წელი და კული მახვს მოწვეუტლი, რომ თავი და შეიღებო მშივრები არ დაძრეს. ეს მესამე თვეა ბინის ქირა არ გადაძინდა, ლამის სასლის ჰატრონმა ქუჩაში გაგვიძახოს, და შენ კი ტიკინებიც მოძინდოქ!

ამ დროს აწითლებული და თვალ-ცრემლიანი თომა სარდაფში შემოვარდა.

— რა იყო, რა გატორებს?— შეეკითხა დედა.

— ფილი... ფილი... ფილიპემა მცემა!— სლუკსლუკით უმასუსა თომამ.

— რათა, რა დაამევე?

— ვანტანგს მეზობლის ესოში ბურთი გადაუბრდა; შე გავიქეცი გამოსატანად, მაგრამ ვერ ვიბოვე!..

— მერე?

— ვანტანგმა არ დაიჯერა და მამას უთხრა, თომამ ბურთი დაძინდა, იმან კიდე შე ურები ამიწია...

თომავ, ძალიან გეტკინა ურები?— შეეკითხა გულ-მტკივნეულად კატო მძას.

— არა!

— მაშ რადა სტირი?!

— ფილიპემ მე ქურდი მიწოდა: ახლავე გეტყობა, რომ ავაზაკი გამოხვალო... დამაცადოს, მე იმას დავემტკიცებ, რომ ქურდი არა ვარ და არც ავაზაკი გამოვალ!—სთქვა გულზე ხელის ცემით თომამ, თუმცა თავადაც არ იცოდა, როგორ დაემტკიცებდა მსაჯულს თავის უბრალოებას.

გავიდა რამდენიმე ხანი. თომას ეურების აწევა მთლად დაავიწედა, მაგრამ მოსამართლის თვალში რომ ქურდის სახელი დაიმსახურა, ეს გარემოება მას მოსვენებას არ აძლევდა. ნუგეშად ის-ღა ჰქონდა, რომ შემოდგომაზე დედა სკოლაში შეეჯანას უპირებდა.

— ვეცდები სწავლაში ეველას დავემჯობინო,—ფიქრობდა ის თვის გულში:—როცა სასწავლებელს გავათავებ, სამსახურში ჩავდგები; მაშინ მივალ სინარულიძესთან და ვეტყვი: აი, ხომ ხედავ? შენ ძალიან სცდებოდი,—ავაზაკი კი არა, პატროსანი კაცი გამოველი!

სამწუხაროდ, ენკენისთვეში, უადგილობის გამო, თომას სკოლაში მიღებაზე უარი უთხრეს. დარჩა სკოლის გარეშე მწარედ დაღონებული.

ერთხელ დედამ თომას მასწავლებელ ქალთან განსამებული კაბა გაატანა.

— რატომ თავად დედაშენმა არ მომიტანა?—იწინა ქალმა:—ვინ იცის გზაში მთლად დამისმურტლე?!

— არა, ქალბატონო, მთელი გზა ასე ორივე ხელზე მედო ბოხხა, რომ არ დაჭბუჭვნილიყო!—მიუგო თომამ.

ქალმა გასინჯა კაბა და კმაყოფილი დარჩა.

— აი, ეს აბაზი შენ საჩუქრად; დედანს კი მე თავად გავუსწორებ. მხოლოდ... მოიცა, რას იუიდი მაგ ფულით?

— სიხარულიძიანთ ვახტანგმა რომ ბურთი დაკარგა, ნამდვილ იმისთანას ვიუიდი და მას მივცემ.

— იმის მამა ხომ სასაძარტლოს წვევრია: რად უნდა შენი ნასუიდი ბურთი?

— თომამ უამბო მასწავლებელს, როგორ უსაძარტლოდ დასაჯა იგი სიხარულიძემ და უწოდა ქურდი; ამიტომ სურს დაუმტკიცოს, რომ ვახტანგის ბურთი მას არ დაუძალნია.

ქალმა თომას გულმოდგინედ მოუსმინა და დარწმუნდა მის უმანკოებაში.

— კარგი, ცოტა ხანს მომიცადე!—სთქვა ქალმა და გავიდა მეორე ოთახში ჩასაცემლად. ცოტა ხნის შემდეგ თომასთან ერთად ბაზარში გამოვიდა. ქალმა თომა სათამაშოების მაღაზიაში შეიუვანა და ჰკითხა:

— აბა, როგორი იყო ის ბურთი?

თომამ ნამდვილი ვახტანგის ბურთისთანა ამოარჩია.

მასწავლებელმა მაღაზიის ჰატრონს ბურთის ფაფი ჩააბარა, ბურთი კი თომას გადასცა და უთხრა:

— მე მჯერა, რომ ის ბურთი შენ არ მოგიპარავს; როცა ამ ბურთს ვახტანგს გადასცემ, მისი მამაც დარწმუნდება, რომ ტყვილად გიწოდა შენ ქურდი... შენ კეთილშობილი ბავშვი ეოფილსარ: ცოდო ხარ, რომ უსწავლელი დარჩე! სვალ ადრე სკოლაში მოდი: გამკეს ვთხოვ, რომ მიგიღოს; წიგნებს და რვეულებს მე მოგცემ...

— დიდი მადლობელი ვარ, მასწავლებელო!—სთქვა სიხარულით ცას მოწვენილმა თომამ, დაუკოცნა მას ხელები და მოჰკურცხლა სახლისკენ.

თომა რომ შინ მოვიდა, სინარულიძიანთ მთელი ოჯახი აივანზე იყო. სამხარეულოს საკვამლეში მჭვარტლს ცეცხლი წაჭკიდებოდა, და უველანი შეშინებულნი გარედ გამოცვივნილიყვნენ. მათ მხარეულს ცეცხლი უკვე ჩაექრო და ასულა თოკზე შობძულ ტომარით, რომელშიც სიმძიმისთვის მოზრდილი ქვა ჩაედო, ბუხრის მილსა სწმენდდა.

თომა აივანზე ავიდა და სინარულიძის შორი-ასლო გაჩერდა.

—აი... ბურთი მოვიტანე!..—წაიღულღულა მან გაუბედავად.

—რა ბურთი?—იკითხა სინარულიძემ.

—ვასტანგს რომ დაეკარგა...

—ჰო, მესმის... მოიცა, ეგ ბურთი სულ ასაღსა ჰგავს, ის კი ნახმარი იყო!

—ღიას, დღეს მივიდა მასწავლებელმა ქალმა, და მინდა ვასტანგს გადავცე, რომ ჩემზე ეჭვი აღარა ექონდეთ; მე ქურდი არა ვარ: თავის დღეში არაფერი მომიწარავს.

—სტეუის, ჩემი ბურთია, მამა!—წამოიძახა ვასტანგმა:—იქნება გარეცხა და იმიტომა ჰგავს ასაღს: აი, ესეც ნახევარი ღურჯადაა შეღებილი და მეორე ნახევარი წითლად; შუაზე იმასაც ასეთი თეთრი ზოლები ჰქონდა!

—აი შენი ბურთი, ვასტანგ: მეზობლის სახლის სასურავის ღარში ჩავარდნილა!—გადმოსძახა მალედიან მხარეულმა: და ვასტანგის ბურთი ძირს ჩამოაკდო.

უველანს სახეზე გაცემა აღებეჭდა. ვასტანგი ხან მხარეულისაგან ძირს ჩამოგდებულ ბურთს დასცქეროდა და ხან თომას სელში ნატერს.

— ახლა ხომ სედავ, რომ თომა ძარტალია და შენი ბურთი მას არ მოუპარავს? — უთხრა სისხარულიძემ თავის შვილს.

— ბავშვო, მე დავრწმუნდი, რომ შენ არამც თუ ქურდი, ზირიქით — ფრიად ჰატოსანნი უოფილსარ. მაშინაც ვასტანგმა შემიუვანა შეუდომაში.

მე ჩემის მხრით გთხოვ მაჰატეო, რომ შეურაცყოფა მოგაუენე. ამას იქით უფლებას გაძლევ ბაღჩაში სარასა და ვასტანგთან ერთად ითამაშო: შენგან ისინი კარგის მეტს არას ისწავლიან!.. აი, ამით დედას ახალი ტანისამოსი აუიდვინე! — დაუმატა სისხარულიძემ და თომას წითელი ქაღალდის ფული გადასცა.

— ვასტანგ, ახლა შენი ჯვრია: შენც მიგიძღვის თომასთან დანაშაული! — მიუბრუნდა ფილიპე შვილს.

დარცხვენილი ვასტანგი კარგა ხანს თავჩაღუნული იდგა, თითქოს რაღაცას ფიქრობდა; მერე გაექანა და ოთახში შევარდა. ძაღვ იქიდან გამოიტანა ლამაზი უულაბა, გაუწოდა თომას და უთხრა:

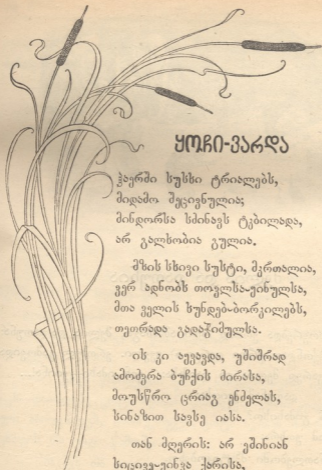
— მეცა გთხოვ, რომ მაჰატეო... ეს უულაბა მიიღე ჩემგან

სახუქრად, ნიშნად მეგობრობისა; თითქმის სავსეა უხალთუხებით!

ამის შემდეგ მრეცხავის შვილებს ველარა ნახავდით ტალახით მოსვრილებს, ან ბაღჩის შესერთან თავ-მიურდნობილებს. როცა თომა სკოლიდან დაბრუნდებოდა და გაკვეთილებს დაისწავლიდა, თავის დასთან ერთად სიხარულიძიანთ ბავშვებთან ბაღჩაში თამაშობდა.

დ. ძუძუაძე

ყოჩი-ვარღა

ჭაერში სუსხი ტრიალებს,
მიღამო შეცივებულია;
მინდორსა სძინავს ტკბილად,
არ გალსობია გულია.

შხის სხივი სუსტი, მკრთალია,
ვერ აღნობს თოვლსა-უინულსა,
მთა ველის სუნდებ-ბორკილებს,
თუთრადა გადაჭიმულსა.

ის კი აუვაჟდა, უშიშრად
ამოძვრა ბუჩქის ძირასა,
მოუსწრო ცრიბგ ვნძელას,
სინაზით სავსე იასა.

თან ძღერის: არ ეშინიან
სიციფე-უინვა ქარისა,
მოველ ზირველად—შიკრიკი
მე სითბოსი და დარისა.

მოწითალ-მოღაქდაჲ ვარ,
სახელად ეოჩი-ვარდია;
მამ გაუმარჯოს—ჩემსავით
ვინც უშიშო და ძარდია.

მელია და დათუნია

ბსოვრებდა ერთად ორი ამხანაგი, მელია და დათუნა; ჭკონდათ ერთი დერგი *) ვეველი. ერთსულ გამოვიდა გარედ მელია და დაიძახა: „ვინ იძახს—ვიინა!...“

დათუნამ ჭკითხა:

— ვინ გიძახისო?

მელიამ უთხრა:

— სანათლებოში შატრიჟობენო.

— წადი და მეც წამომიდე რამეო.

წავიდა მელია, მოჭხადა დერგს თავი და დაადგა ვეველს საჭმელად. გაძღა ვეველით და წავიდა სახლში.

დათუნამ უთხრა:

— რატომ არაფერი წამომიდეო?

— რა უნდა წამომელო? ერთი ნათალი ჰური იყო, ათა-
ლეს, დათაღეს, ცოტა ჩემთან მოთაღეს. ერთი კულა ღვინო

*) ყველის ქილა.

იყო, აარუერუკეს, დაარუერუკეს, ცოტა ჩემთან მოარუერუკეს.
შენთვის რა უნდა წამომეღო.

— ბავშვს რა დაარუკესო?— ჰკითხა დათუნამ.

— თავახდილაო! მიუგო მელიამ.

გამოვიდა მეორედ მელია გარედ და დაიძახა:

— ვინ იძახი, ვინა!

დათუნამ ჰკითხა:

— ვინ გიძახისო?

მელიამ უთხრა:

— სანათლებლოში მხატვრობენო.

— წადი და მეც წამომიღე რამეო.

მელია წავიდა, მოხდა მეორედ დერგი, ამოიღო უკელი, სჭამა, რაც კი სურდა და შერე შინ წავიდა.

დათუნამ უთხრა:

— რატომ არაფერი წამომიღეო?

მელიამ უთხრა:

— რა უნდა წამომეღო? ერთი ნათელი ჰური იყო: ათა-
ლეს—დათაღეს, ცოტა ჩემთან მოთაღეს. ერთი კულა ღვინო
იყო: აარუერუკეს, დაარუერუკეს, ცოტა ჩემთან მოარუერუკეს.
შენთვის რა უნდა წამომეღოვო?

— ბავშვს რა დაარუკეს?

— შუათანაო!— მიუგო მელიამ.

მესამედ გამოვიდა მელია გარედ და დაიძახა:

— ვინ იძახი, ვინა!

დათუნამ ჰკითხა:

— ვინ გიძახისო?

მელიამ მიუგო:

— სანათლებლოში მხატვრობენო.

— წადი და ახლა მაინც წამომიღე რამეო.

მელია წავიდა, მოხდა დერგს თავი, სჭამა, სჭამა ეველი და სულ ამოცალა. მერე მოიტანა ქვეები და ამოავსო დერგი, თავზე ნაცარი მოაყარა, დაკლისა და წავიდა სახლში.

დათუნამ უთხრა:

— რატომ არაფერი წამომიღეო.

მელიამ უპასუხა ის, რაც ჰირველად და მეორედ უთხრა. დათუნამ უთხრა:

— ბავშვს რა დაარქვესო?

— ძრო სოციელაო...

— წამოდი და ჩვენი ეველი ვნახოთო.

მელია დასთანხმდა. წავიდნენ, მოხადეს დერგს. დათუნამ დაიძახა:

— ეჰ, ჩვენ ეველს ჰეე მოუყენებია. ჩაჭებრა სული, ნაცარი თვალეში ჩაუცვივდა და თვალეში დაეკსო.

იქ ჭირი, აქ ღხინი,

იქ ქატო, აქ ფქვილი.

საფეე აბუღაქე

ს ა მ ხ მ ც ე უ ი *

მაიმუნის ნაამბობი

(დახასრული)

 ედა მაიმუნი ერთ შვილსა ჰმობს.
 ბნელ ღამეში მოვექცევით სის კენწეროს, მაგრად
 მოვხვევთ კუდს და გვძინავს. თუ მთვარეა—მთელ
 ღამეს ვცელქობთ, ან სიძინდის უნას ვეწვევით.

—შენი საკუთარი ცხოვრების შესახებ გვითხარი რამე,—
 შეაჩერა სწილომ,—შენ კი საზოგადოდ მაიმუნებზე გველაზა-
 რაკები.

—ახლავე, ახლავე!—უნასუსა მაიმუნმა და ჩაანველა:—ეე-
 ლი კამიმრა!

დიდხანს აღამანსავით, მკერდზე ხელეზ-შემოხვეულმა, ახვე-
 ლა. როგორც იქნა დამშვიდდა და განაგრძო:

—ერთ საღამოს მთვარის შუქ-მოფენილ სავერდოვან მოლ-
 ზე ვნებივრობდი; ვნახოთ—თვალი მოვკარ მოძორებით ბანანის
 სის ძირში უცნაურ ნივთს, რომლის შკავასა ჩემს დღეში არ
 მენახა. ეს იყო ძალიან ვიწრო-ეკლიანა ვეებერთელა ბოთლი.
 მამინათვე მივირბინე საარაკო ნივთთან, რომელიც მამინებდა

*) იხილე „ნაკადული“, № 5.

და ამავე დროს მიზიდავდა. მივისხედ-მოვისხედ და ჩაფიქვნილ ბოთლში; ჩავისხედე და დავინახე,— ვაიმე, რატომ ჩავისხედე, რატომ?! დავინახე ის, რამაც სამუდამოდ წაშარტვა თავისუფლებას: მშვენიერი, მსხვილი, ევითელი, მწიფე სიმინდის მარცვლები! მართალია, სიმინდის გემო წინადაც ვიცოდი, როცა უნებს ვესეოდით, მაგრამ მაშინ დედა იყო ჩემი მფარველი ანკელოზი; ახლა კი დიდი ვიუაუი, დამოუკიდებელი და კარდა ამისა ბოთლში სულ სხვანაირი სიმინდი იყო— იმისი მსგავსი ვერ არ მინახავს— მსხვილი და ალბად უფრო გემრიელიც.

ჩაუვაუი ბოთლში ხელი და მთელი ერთი მუჭა სიმინდი ვიკდე ხელში. ვცადე ხელის ამოდება, მაგრამ შეუძლებელი იყო. ვაწევი რაც ძალი და ღონე მაქვს, მეორე ხელი ბოთლს მივაბჯინე, ფეხებიც მივაშველე, მაგრამ ეოველივე ამო იყო! არ ამოდის ხელი ბოთლიდან და არა. შევწუსდი, გავბრახდი. მოვიქექე კეუბა და წავიღულულუდე:— გაჯაგრება არ მარგებს... ერთი კარგად უნდა დაუფიქრდე, როგორ ვუშველო თავს. ბოთლში სომ თავისუფლად ჩაეტია ხელი; რატომ ისევე თავისუფლად არ ამოდის? კიდევ მივაშველე უკანა ფეხები— შემოუჭირე ბოთლს და წინას ვწევი ბოთლიდან, რაც ძალი და ღონე შემწევეს, მაგრამ მაინც ვერაფერს გავსდი. დამრჩა ერთი საშუალება— თან უნდა წავათრიო ბოთლი, მაგრამ ისე დიდია, რომ ვერ მოვრევი. გული შეტკინა. რასაკვირველია თავისუფლად ამოვიდებ ხელს, თუ სიმინდის მარცვლებს შეველევი და მუჭს გავშლი. განა ეს შეძელი? როგორ დამეჭმო სიმინდის მსხვილი, ტკბილი მარცვლები? მომაგონდა დედა და მოვრთე დრიალი. საბრალო დედა! გაიკონა თუ არა, მაშინვე მოირბინა. ვუთხარი ეოველივე. წამერა კეუბაში და შემომძისა:

— ახლავე გაუშვი სელი მარცვლებს!

— კი, მაგრამ სიძინდია, და მერე მწიფე!

— სიძინდის მარცვლები გირჩევნია, თუ თავისუფლება?!
 დაეხსენ, ჩქარა!

— კი, მაგრამ ზომ სხვა ვინმე შეჭამს!

— მერე!

— მერე და ეს ხომ მე ვინაზუნე? მე შეკუთვნის!

— შეუძლებელია!

— დედა, კიდევ ვცდი, იქნება ამოვიღო როგორმე მარცვლები!

— დამიჯერე, რომ ეს შეუძლებელია: სვალ ვეწვიოთ სიძინდის უნახს,— იქ მე თვითონ შეგიგროვებ მწიფე მარცვლებს!

— კი, მაგრამ ეს ხომ მუხათაა— შეგროვილია!

— დამიჯერე, ჩემო ძვირფასო, გაძალე თითები, დაეხსენ!

მაგრამ მე არ მინდოდა დამეკარგა ნაზონი საუნჯე, თავგამოდებით ვწევდი სელს, ვანძრევდი ბოთლს, მინდოდა ბოთლის უელი გაგანიერებულიყო და სიძინდი ამომედო. დედა მესხვეწებოდა თავი დამენებებია, მაგრამ მე გავჯავგრდი, ტირილი დავიწეე და გადავწევიტე არ გაუშვა, რათაც უნდა დამიჯედეს.

— შენც უბედურ მამაშენსავით ჯიუტი ხარ!— დამივირბა დედა.— ისიც ღორმუცლობას გადაჭევა!

უცბად ბუჩქებიდან სმაურობა მომესმა: ორი კაცი თავს წამომადგა! ტირილით მთხოვდა დედა გაემეშა სელი სიძინდისათვის, მაგრამ მე ჩემი არ დავიძალე, უფრო ღონივრად მოუჭირე მარცვლებს მუჭი.

უცებ ზედი-ზედ მოისმა თოვის სმა. დედამ შეერდზე სელი იტაცა და, ვასისხლიანებული, ძირს დაეცა. თავსარი დაძედა, გონება დაგვარგე. არაფერი არ მესმოდა, მხოლოდ მაგრად ვუჭერდი მუჭს სიმინდის მარცვლებს. ერთი კაცი მოვიდა და წამავლო სელი ქეხში.

— მშვენიერი მაიმუნია!.. უთუოდ ჩვენს უფროსს მიგვკრი.

— საუცხოოა, — მიუგო მეორემ. — შესედე, მაინც რომ არ გშვება მარცვლებს. აი შე გაუმაძღარო, მსუნაგო! განა არ იცი, რომ ამნაირად თავისუფლებას ჰკარგავ. ვერ წარმოგედგინა, თუ ასე ადვილი იყო მაიმუნის დაჭერა! კაცებმა გადაისარსარეს. ერთმა მათგანმა გასტეხა ბოთლის ეელი და სელი გაშინთავისუფლა. დავინახე თუ არა მუჭში სიმინდის მწიფე მარცვლები, მადიანად დავუწეე ჭამა. დამიცადეს, სანამ სულ შევჭამდი; შემდეგ ამიუვანეს და წამიღეს. მაშინ მივხდი, რაც დამეძრთა და მოვრთე კვნესა. მაგრამ არ შემიბრაღეს და სამშობლო ტყიდან გემზე წამიუვანეს; იქ აჩუქეს ჩემი თავი გემის უფროსს. ამ უკანასკნელმა მიმიუვანა სუეცში და გადამცა რუსული გემის კაპიტანს, რომელიც ვლადივოსტოკიდან ადესაში მიდიოდა. აი ამ ხატრონმა დამარქვა კრიკრი. ახლა რუსეთში ვარ, ვერ ვხედავ მეს, მაგონდება საუვარელი დედა, სამშობლო; სშირად ვდარდობ. საუვარელო დედიკო, რატომ არ დაგიუვრე და არ დავესენი იმ სიმინდს?

— კი, მაგრამ როგორ მოხვდი ამ სამსუცეში? — ჰკითხა სხილოძე.

— ჩემი კაპიტანი დანიშნეს სამსუდრო გემის უფროსად მორეულ აღმოსავლეთში და მალე წავიდა ოჯახობით ახალ სამსახურში; მე არ წამიუვანეს.

— შერე რა ქენი?

— გაბეიდეხ სოლოლოგიურ მადღაშიაძი, მაგრამ იქ აზად გავსედი და მიბეიდეხ მეარღეს. თეითონ არა ებადარა, ლუკმა ენატრებოდა და შუქთად გამახუქა ამ სამხეცეძეში. დმერთო ჩემო, რა სამინელი, აუტანელი დღეები გამოცადე მეარღესთან! დილიდან საღამომდე ესოვებში თრევა, მანჭვაგრეს სიცივესა და წვიმაში!.. რამდენჯერ შინატრია მაშინ სიკუდილი!

— დიდი ხანია, რაც აქა ხარ?— ჰკითხა სპილომ:— მასსოვს, რომ შენ აქ დამხვდი...

— ჰო, ჰო, მართალია... შესუთე წელია. ჰირველ წელიწადსვე შემემთხვა ის ამბავი.

— რა, რა შეგემთხვა?— ერთხმად შესმახეს მხეცეძემ.

— საამისო არაფერი... ბავშვი გადავარჩინე სიკუდილს...

— გვიამბე, გვიამბე, როგორ გადაარჩინე, — მოისმა უოველი მხრიდან.

მაიმუნმა თავი დასარა, ნიკაპზე ხელი მიიღო და განაკრძო:

— ჩემი აქ მოსვლის ჰირველ დღიდანვე თითქმის უოველ დღე დაიწყო ჩემთან სიბრული ერთმა კარგად ჩაცმულმა ბავშუმ. მაშინ ჩვენი სამხეცე სხვა ქალაქში იდგა, სამხრეთის მხარეში. მოვიდოდა თუ არა ემაწვილი, საჩქაროდ გამოძიწვდიდა სახეს ან სტაფილოს. რა თქმა უნდა, ხალისით გამოვართმევედი ხოლმე და შევექცეოდი. ეს მას ძალიან მოსწონდა და მხიარულად იცინოდა. მოვიდოდა თუ არა, მივვარდებოდი და ჯიბეში კეტაკებოდი; მაშინ თავისუფლად დავდიოდი.

რომ არ გავაჭინურო,—ძალიან შევეჩვიეთ ერთმანეთს. იმას კიდევ ჩემი უიდეა და სახლში წაუვანა უნდოდა: რამოდენიმეჯერ შევეაჭრა ჩემ ჰატრონს, მაგრამ მან უარი უთხრა. მაშინ ჩვენ სამსეცემი ჰუბანით ორი გამოჩვეული სწილო, რომლებსაც უოველ საღამოს ათამაშებდნენ. ბუნებრივი საღისე ესწრებოდა ამ საღამოებს. ერთ საღამოს მოვიდა ჩემი მეგობარი ბავშვი და ჩვეულებრივად დამაწურა; მერე წავიდა სწილოს საუბრებლად, მაგრამ საღისე ვერ გაატანა. გამობრუნდა და ახლოს გაქრდა ვეებერთელა ვეფხვის გალიასთან. დაექანა კიდევ უკან და შედგა ფეხის წვერებზე,—უნდოდა სწილოს თამაში დაენახა. უკან-უკან დასვეით ისე მიუახლოვდა ვეფხვის გალიას, რომ თითქმის ზურგით მიეუქდა. გულმა ძაგძაგი დაძიწეო შიშისაგან. ვეფხვმა გამოჭეო გალიის მავთულიდან თათი და ბრჭყალები მოიძარჯვა. ერთი წუთი—და საბრლოს თავს წაბგლეჯდა. მოვიკრიბე ძალა და დაესჭეივლე ჩემებურად: „თავს უშველე, ჩებრა, ჩებრა!“ მაგრამ ბავშვი ვერ მიძისვდა. მახვილი ბრჭყალები კი მხად იყო ბავშვის თავის მოსაგლეჯად. წამის დაუოვნებაც არ შეიძლებოდა. რომ გადამერჩინა ჩემი საეუარელი ბავშვი, მე, ჰაწია მაიშუნი, ავსტი და ჰირდაჰირ თათზე დავასკუჭდი ვეფხვს. ბავშვი გადარჩა...

—მერე, მერე?—ჭკითხა სწილომ.

—მერე... ორ თვეზე მეტი ვიწექი აუადმოფი. ვეფხვმა დამანჯღრობა, დამამტვრობა, ძლივს გამოძგლიჯეს იმის კლანჭებიდან. არც მეგონა, თუ ეველა ამას გადაეიტანდი, მაგრამ ღმერთს შევებრალე და გადამარჩინა. მას აქეთ ვსივარ გალია-

ში, აღარ დავრბივარ თავისუფლად, ვკოჭლობ, ვერ ავდივარ
ძველებურად თოკზე და ვერ ვართობ საღსს... დავსნეულდი,
აღარაფერი შემიძლია...

შაიშუნი გაჩუმდა. სამსეცეც დადუმდა და სიბნელები გაე-
სვია.

აღ. შითაიშვილი

ზ ა რ ა ღ ა

(წარმოდგენილი შ. ნიორაძის მიერ)

თვის სახელს ბოლო მოსჭერი,
შეაბრუნე საკითხავად,
დაუმატე კაცის კენებსა,
ოღეს სწუსს ან არის აუად;
ხალხის წამუყან-მოძუყანია,
ცხენით ან და თავისთავად.

სასუმარო გამოცანები

შენ, შე და ჩვენ შენიანათ რამდენი ვართ ეველანი?

როგორ უნდა მოსტყოს ხის ტოტი, რომ არ დააბურთოს იმაზე მჯდომი ჩიტი?

რა არის ისეთი კედელზე ან იატაკზე, რომ არც ამოირეცხება, არც ამოიჭრება, არც ამოიფსიკება და არც შეიღებება?

პირველი შეიდი ციფრიდან: 1, 2, 3, 4, 5, 6 და 7 შეაბრუნე
ნეთ ისეთი ოთხი რიცხვი, რომ იმათი შეერთებით მიიღო
ასი. ორჯერ ან სამჯერ სმარება ერთ და იგივე ციფრისა არ
შეიძლება.

რედაქტორი ნინო ნაკაშიძე. გამომცემელი მ. პ. ი. თუმანიშვილი.

მიიღება ხალის მოწერა 1917 წლისათვის.

დასურათებელი საყმაწვილო ჟურნალი

წელიწადი **„ნაკადული“** წელიწადი მეტამეტე- **ნაკადული** **მეტამეტე.**

ჟურნალი „ნაკადული“ გამოვა ჩვეულებრივი პროგრამით, საგანგებოდ მოწვეულ სარედაქციო კომისიის ხელმძღვანელობით.

ჟურნალი გამოდის თვეში ორჯერ

24 წიგნი „ნაკადულისა“ **12 წიგნი** „ნაკადულისა“
მცირე წლოვანთათვის. **12** მოზრდილთათვის.

ყოველი წიგნის პირველ გვერდზე იქნება მოთავსებული გამოჩენილ მხატვართა ნახატი.

ფასი ჟურნალისა: წლიურად ორივე გამოცემა—**5 მან.**—იმთავის, ვინც ჟურნალს რედაქციაში მოიკითხავს, გაგზავნით **6 მან.** ნახევარ წლით—**3 მან.** გაგზავნით—**3 მან.** 50 კაპ. ცალ-ცალკე: მცირე წლოვანთათვის **24 წიგნი—3 მან.** გაგზავნით—**3 მან.** 50 კაპ. მოზრდილთათვის **12 წიგნი—3 მან.** გაგზავნით—**3 მან.** 50 კაპ. ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილადაც.

ვსთხოვთ ხელის მომწერლებს, თუ ჟურნალი „ნაკადული“ არ მისდით, ერთი თვის განმავლობაში გეაცნობონ და ადრესის გამოცვლა დროზე შეგვაცუბინონ. ადრესის გამოსაცვლელად—**40 კ.** შეიძლება მარკებით გამოიგზავნოს.

ხალის მოწერა მიიღება

თბილისში— „ნაკადულის“ რედაქციაში, ზუბალოშვილის სახლი, გოლოვინის პროსპ. № 8. Редакция „Накадули“, Головинский пер. № 8. შემოსასვლელი დავითის ქუჩიდან, № 2. წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში, სასახლის ქუჩა; **ქუთაისში**—ისიდორე კვიციანიძისთან, მ. ყაუხჩიშვილთან და თ. შთავრიშვილთან. **ფოთში**—ლუღმიღე მეგრელიძისთან. **ბათუმში**—ტროფიმ ინსარდიძისთან ფოსტაში, ლ. სამსონ ყაზიშვილთან—ქალაქის გამგეობაში. **თელავში**—ვანო პაატაშვილთან. **ახალციხეში**—კონსტანტინე გვარამაძისთან. **ბაქოში**—მეთოდე კაკაბაძისთან. **გორში**—ქეთევან ჯავახიშვილთან ღნინო ლომოურთან. **ჭიათურაში**—ივ. გომელაურთან. **ხონში**—მ. ი. ქავჭანიძისთან. **მიხაილოვოში**—გიორგი ნაკაშიძისთან. **ოზურგეთში**—სალომე ხუნდაძისთან, **ლანჩხუთში** მასწავლებელ ჯუღელთან.

რედაქტორი ნინო ნაკაშიძე

გამომცემელი **მ. პავლე იოსების-ძე** თუშანიშვილი.

